

Stanovisko Generálního finančního ředitelství k určení okamžiku uskutečnění evidované tržby u platebních operací realizovaných prostřednictvím internetu

Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb (dále jen „ZoET“), stanoví, že evidovanou tržbou je platba, která splňuje formální náležitosti pro evidovanou tržbu definované v § 5 ZoET a která zakládá rozhodný příjem (příjem z podnikání).

Formální náležitosti pro evidovanou tržbu jsou naplněny mimo jiné v případě, kdy je platba uskutečněna bezhotovostním převodem peněžních prostředků, k němuž dává příkaz plátce prostřednictvím příjemce, kterým je poplatník, který má tržbu evidovat (§ 5 písm. b) ZoET). Tímto bezhotovostním převodem se rozumí provedení převodu peněžních prostředků z platebního účtu, k němuž dává platební příkaz plátce prostřednictvím příjemce ve smyslu § 3 odst. 1 písm. c) bod 3. a § 3 odst. 1 písm. d) bod 3. zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů.

Typicky se jedná o:

- bezhotovostní transakce, kde dochází k osobnímu styku zákazníka s prodávajícím a zákazník dává platební příkaz prostřednictvím prodávajícího (resp. platebního terminálu), zejména transakce uskutečňované prostřednictvím platebních karet (debetních či kreditních, virtuálních umístěných např. v mobilním telefonu). Přitom není rozhodné, zda je platební terminál ve vlastnictví poplatníka nebo je mu pouze propůjčen.
- bezhotovostní transakce realizované bez osobního styku zákazníka s prodávajícím, uskutečňované prostřednictvím internetu. Může se jednat např. o placení prostřednictvím platebních bran.

Při evidování tržby je poplatník povinen postupovat dle § 18 ZoET, musí tedy nejpozději při uskutečnění evidované tržby zaslat datovou zprávou údaje o této evidované tržbě správci daně a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne. Uskutečněním evidované tržby se v případě karetní či obdobné operace rozumí vydání příkazu k jejímu provedení ve smyslu § 18 odst. 2 písm. b) ZoET, a to bez ohledu na to, zda se jedná o transakce uskutečněné v rámci osobního styku zákazníka s prodávajícím nebo o transakce uskutečněné prostřednictvím internetu bez osobního styku zákazníka s prodávajícím.

V případě platebních operací prováděných prostřednictvím platebních terminálů, kde dochází k osobnímu styku zákazníka s prodávajícím (typicky v kamenné provozovně), vlastní transakce probíhá tak, že bezprostředně poté, co zákazník vydá příkaz k provedení platby, je tento příkaz akceptován, poplatník přijímá potvrzení (notifikaci) o tom, že platba byla realizována (odeslána z účtu plátce). Bezprostředně po této notifikaci dochází k zaslání údajů o evidované tržbě a k vystavení účtenky tomu, od koho evidovaná tržba plyne, čímž je naplněn obsah evidenční povinnosti dle § 18 ZoET. Z průběhu celé obchodní transakce je zřejmé, že prakticky dochází ke splnění evidenční povinnosti vždy až po vydání příkazu k provedení platby. Celá tato obchodní transakce včetně splnění evidenční povinnosti však tvoří jeden celek a za splnění evidenční povinnosti lze považovat i zaslání údajů o evidované tržbě a vystavení účtenky tomu, od koho evidovaná tržba plyne, v okamžiku ukončení celé transakce.

U platebních operací uskutečňovaných prostřednictvím internetu bez osobního styku zákazníka s prodávajícím výše uvedené transakce probíhají obdobným způsobem. Rozdíl však je v tom, že při tomto obchodním modelu poplatník nemusí mít bezprostředně poté, co zákazník vydá příkaz k provedení platby, informaci o tom, že byl tento příkaz vydán a že došlo k odesání platby z účtu plátce (zákazníka) a jejímu odesání poplatníkovi. Pokud poplatník informaci nemá, pak není obvykle schopen dostát povinností, které jsou mu ukládány ustanovením § 18 ZoET, tj. nejpozději v okamžiku vydání příkazu k provedení platby zaslat datovou zprávu s údaji o evidované tržbě správci daně a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne. Poplatníkovi samozřejmě nic nebrání v tom, aby platbu v souladu se zákonem o evidenci tržeb zaevidoval už dříve, např. v okamžiku přijetí objednávky, nicméně tento postup nemusí být s ohledem na obchodní model poplatníka vždy možný, resp. zajištění plnění povinnosti evidovat tržby nejpozději v okamžiku vydání příkazu k provedení evidované tržby by znemožnilo nebo zásadně ztížilo plynulý a hospodárný výkon činnosti, např. s ohledem na vznik nákladů spojených s technickou realizací daného řešení, které by ve vztahu k rozsahu podnikání konkrétního poplatníka mohly být likvidační.

Z výše uvedeného vyplývá, že v případě realizace plateb způsobem dle § 5 písm. b) ZoET dochází v závislosti na možnostech technického řešení k rozdílu v čase, kdy se poplatník může dozvědět o odesání platby:

- v případě platby prostřednictvím platebního terminálu, kde dochází k osobnímu styku zákazníka s prodávajícím, v okamžiku, který bezprostředně navazuje na okamžik vydání příkazu k provedení platby,
- v případě platby prostřednictvím internetu bez osobního styku zákazníka s prodávajícím s určitým zpožděním, které je dáno objektivními důvody vyplývajícími z technických možností řešení daného specifického režimu internetových plateb.

S ohledem na zásadu rovného přístupu k plnění povinností poplatníků přistupuje proto Generální finanční ředitelství ke sjednocení správní praxe u platebních operací realizovaných způsobem dle § 5 písm. b) ZoET prostřednictvím internetu, a to ve vztahu k určení okamžiku, do kterého musí poplatník splnit evidenční povinnost, tedy zaslat datovou zprávou údaje o evidované tržbě správci daně a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne.

Finanční a Celní správa bude v případech, kdy poplatník není schopen splnit evidenční povinnost v okamžiku stanoveném v § 18 odst. 2 písm. b) ZoET, akceptovat postup, kdy poplatník zašle správci daně údaje o evidované tržbě a vystaví účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne, nejpozději v okamžiku, kdy se dozví o tom, že došlo k odepsání platby z účtu plátce (zákazníka) a jejímu odeslání poplatníkovi.

V případě, že tomuto okamžiku předchází expedice zboží nebo poskytnutí služby zákazníkovi, je poplatník povinen zaslat správci daně údaje o evidované tržbě a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne, nejpozději k okamžiku expedice zboží nebo poskytnutí služby zákazníkovi. To neplatí v případě, že je zboží expedováno nebo služba poskytnuta ještě před okamžikem vydání příkazu k provedení platby.

Pro účely aplikace tohoto stanoviska se rozumí:

- expedicí zboží okamžik vypravení zásilky poplatníkem nebo předání zásilky k přepravě,
- poskytnutím služby umožnění zahájení poskytování služby nebo její okamžité poskytnutí (podle toho, co nastane dříve).

Povinnost evidovat tržby dle § 18 ZoET může poplatník v souladu s uvedeným splnit již před vydáním příkazu k provedení platby, např. v okamžiku přijetí objednávky.

Pokud nedojde k zaplacení objednaného zboží či služeb, bude aplikováno ustanovení § 7 ZoET, tj. bude provedeno storno původně zaevidované tržby.

Poskytnutí účtenky zákazníkovi je v případě on-line nákupu/ů možné provést elektronicky (na tomto postupu však musí být mezi prodávajícím a zákazníkem shoda) jejím zasláním e-mailem či vystavením na zákaznický účet zákazníka apod., tak, aby s ní mohl zákazník volně disponovat, nebo vložení v tištěné formě k zasílanému zboží.

Bezhotovostní platby při on-line nákupech na internetu

Vzhledem k rozmanitosti platebních metod používaných při on-line nákupech v eshopech uvádí Generální finanční ředitelství níže informace a pravidla, na základě kterých je nutné dle konkrétní platební metody stanovit, zda (a v kterém okamžiku) příslušná platba podléhá evidenci tržeb či nikoliv. Zároveň se tímto upřesňují informace uvedené v Metodickém pokynu k aplikaci zákona o evidenci tržeb zveřejněném na webu www.etrzby.cz.

Evidovanou tržbou je dle zákona č. 112/2016 Sb., zákona o evidenci tržeb (dále jen „zákon o evidenci tržeb“) platba, která splňuje formální náležitosti (způsob uskutečnění platby) pro evidovanou tržbu a která zakládá rozhodný příjem (příjem z podnikání).

Formální náležitosti pro evidovanou tržbu dle § 5 zákona o evidenci tržeb splňuje platba poplatníkovi, která je uskutečněna:

- a) v hotovosti,
- b) bezhotovostním převodem peněžních prostředků, k němuž dává příkaz plátce prostřednictvím příjemce, kterým je poplatník, který má tržbu evidovat
- c) šekem,
- d) směnkou,
- e) v jiných formách, které mají charakter obdobný předchozím formám podle písmen a) až d) nebo
- f) započtením kauce nebo obdobné jistoty složené některým ze způsobů platby podle předchozích bodů.

Dle důvodové zprávy, která je základním interpretačním vodítkem při výkladu daného ustanovení se „Bezhotovostním převodem peněžních prostředků, k němuž dává příkaz plátce prostřednictvím příjemce, kterým je poplatník, který má tržbu evidovat“, rozumí provedení převodu peněžních prostředků z platebního účtu, k němuž dává platební příkaz plátce prostřednictvím příjemce ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve

znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platebním styku“), a to ať již poskytovatel neposkytuje převáděné peněžní prostředky jako úvěr (písm. c) bod 3.), nebo poskytovatel převáděné peněžní prostředky jako úvěr poskytuje (písm. d) bod 3.). **Evidence je tedy požadována jen po té skupině bezhotovostních platebních operací, u které je platební příkaz dán plátcem prostřednictvím příjemce.** Typicky se jedná o bezhotovostní transakce, kde dochází ke styku zákazníka s prodávajícím a zákazník dává platební příkaz prostřednictvím prodávajícího, zejména karetní transakce, ať už uskutečňované prostřednictvím debetní či kreditní karty, nebo prostřednictvím virtuální karty umístěné např. v mobilním telefonu. V tomto posuzování nemá vliv, zda je platební terminál ve vlastnictví poplatníka či je mu propůjčen. I v případě propůjčení je totiž platební příkaz dán prostřednictvím příjemce. Přestože se v důvodové zprávě uvádí, že se typicky jedná o bezhotovostní transakce, kde dochází ke styku zákazníka a prodávajícího, je nutné vycházet z textace zákona a vztáhnout uvedené i na platby prostřednictvím internetu.

Z důvodové zprávy dále vyplývá, že formální znaky evidované tržby nejsou splněny v případě převodu z účtu na účet, inkasa nebo barteru.

Zákon o evidenci tržeb tedy konkrétně vymezuje, že v případě bezhotovostních převodů splňuje formální znaky evidované tržby pouze forma platby, definovaná v § 5 písm. b), případně platba obdobná této formě - viz § 5 písm. e) tohoto zákona. Z textace výkladu k platebním branám uvedenému Generálním finančním ředitelstvím v Metodice k aplikaci zákona o evidenci tržeb, by mohl být učiněn nesprávný závěr, že evidenci tržeb podléhají všechny platby prováděné prostřednictvím těchto bran. **Nicméně i v případě platebních bran je nutné vyhodnotit, zda je příslušný převod peněžních prostředků uskutečněn způsobem dle § 3 odst. 1 písm. c) bod 3. nebo písm. d) bod 3. zákona o platebním styku a jsou tak splněny formální znaky dle § 5 písm. b) nebo písm. e) zákona o evidenci tržeb.**

V ostatních případech bezhotovostních převodů formální znaky evidované tržby splněny nejsou a platby realizované tímto způsobem tedy nebudou evidenci tržeb podléhat.

Poskytovatel platebních služeb by měl vědět, jaké platební služby v konkrétním případě poskytuje a poplatník by měl tuto informaci s ohledem na své zákonné povinnosti od svého poskytovatele platebních služeb vyžadovat.

Je vždy na daném poplatníkovi, aby posoudil, zda jím přijímané platby splňují formální znaky evidované tržby. Bude-li mít poplatník pochybnosti, zda platba, kterou přijímá nebo bude do budoucna přijímat, je evidovanou tržbou, může poplatník v souladu s ustanovením § 32

zákona o evidenci tržeb požádat místně příslušného správce daně o závazné posouzení o určení evidované tržby. Pokud však poplatník nechce rozlišovat, zda konkrétní platba je či není evidovanou tržbou, může evidovat všechny přijímané platby.

Poplatník je pak v souladu s ustanovením § 18 zákona o evidenci tržeb povinen **nejpozději při uskutečnění** evidované tržby zaslat datovou zprávou údaje o této evidované tržbě správci daně a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne. Uskutečněním evidované tržby je přijetí evidované tržby (platí pro evidované transakce, které povaze karetních transakcí neodpovídají), nebo **vydání příkazu k jejímu provedení, pokud byl tento příkaz vydán dříve** (platí především pro karetní transakce, kdy k faktickému připsání dané transakce dochází až v určitý časový okamžik po dání příkazu k této transakci). Uvedené platí i pro transakce uskutečněné prostřednictvím internetu. Povinnost zaslat datovou zprávou údaje o této evidované tržbě správci daně a vystavit účtenku tomu, od koho evidovaná tržba plyne, může poplatník v souladu s uvedeným splnit již před vydáním příkazu k provedení platby, např. v okamžik přijetí objednávky. Vystavením účtenky zákazníkovi je v případě on-line nákupu/ů míněno její zaslání e-mailem, vložení v tištěné formě k zasílanému zboží, vystavením na účet zákazníka apod. tak, aby s ní mohl zákazník disponovat. Pokud by pak k zaplacení objednaného zboží či služeb nedošlo, bude aplikováno ustanovení § 7 zákona o evidenci tržeb, tj. bude provedeno storno původně zaevidované tržby.

Podle zákona o platebním styku jsou oprávněny platební služby poskytovat pouze zde definované osoby, tj. banky, zahraniční banky a zahraniční finanční instituce, spořitelní a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz, zahraniční instituce elektronických peněz, vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu, platební instituce, zahraniční platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a Česká národní banka.

Z důvodu sjednocení postupů pro stejné platební transakce u osob oprávněných poskytovat platební služby dle zákona o platebním styku bude dále v Metodice k aplikaci zákona o evidenci tržeb doplněn a upřesněn výklad tak, že **formální znaky evidované tržby nejsou splněny v případě převodu z účtu na účet, inkasa a vkladu peněžních prostředků (hotovosti) na účet u všech osob oprávněných poskytovat platební služby dle zákona o platebním styku.**